

“Hababam Sınıfı” Film Serisinin Eğitim Çerçevesinde İncelenmesi

Yunus Emre AVCI

Doç. Dr, Siirt Üniversitesi, yunusavci027@hotmail.com [ORCID: 0000-0002-1361-1463](#)

Necibe NAZLIER

Siirt İl Milli Eğitim Müdürlüğü, necibenazlier@hotmail.com [ORCID: 0009-0007-8314-1253](#)

Hatice AVCI

Siirt Milli Eğitim Müdürlüğü, materialday@windowslive.com [ORCID: 0009-0001-2132-4574](#)

Servet NAZLIER

Siirt İl Milli Eğitim Müdürlüğü, servetnazlier@hotmail.com [ORCID: 0009-0000-9242-6954](#)

Öz

"Hababam Sınıfı" serisi, Rıfat Ilgaz'ın aynı adlı romanından uyarlanan Türk komedi film ve kitap serisidir. 2 seri halinde toplam 9 filmden oluşan film Ankara'da bir lise olan Özel Çamlıca Lisesi'ndeki öğrencilerin mizahi ve eğlenceli maceralarını anlatır. Hababam Sınıfı, düzeni sağlamakta zorlanan ve disiplin sorunlarıyla mücadele eden bir sınıftır. Sınıftaki öğrenciler, genellikle maddi sıkıntılar yaşayan ailelerden gelir ve sıradışı kişiliklere sahiptir. Bu öğrenciler, sınıf içinde birlikte eğlenmeye, planlar yapmaya ve sıradanlığı kırmaya çalışırlar. Araştırmanın amacı Hababam Sınıfı film serisini izleyerek eğitsel açıdan değerlendirmektir. Araştırma tarama modelinde olup nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğiyle veriler toplanmıştır. “Hababam Sınıfı” film serisi ve ilgili araştırmalar doküman olarak kullanılmıştır. Film serisi izlenerek ve ilgili araştırmalar içerik analizine tabi tutularak veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; Katı disiplin kurallarını benimseyen, öğrencileri anlamayan, öğrencilerin seviyesine inemeyen öğretmen tarzının ve ezberci, sınav sistemine dayalı öğrencileri kategorize eden eğitim anlayışının günümüzde de terk edilemediği anlaşılmaktadır. Veliler çocukları için ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışırlar. Maddi imkanların elvermesi durumunda birçok veli çocuğunu daha nitelikli eğitim alabilmesi için özel okula göndermek ister. Fakat gözden kaçırılan durum özel okulların bir işletme olduğu ve varlığını sürdürmek için kar amacı güttüğüdür. Hedefi olmayan öğrencilerin kendisine ve çevresine olumsuz etkileri olabilmektedir. Okulların, öğrencilerin sosyal ve sportif faaliyetlerini destekleyecek bir ortam oluşturulabilecek şekilde dizayn edilmemesi öğrencilerin yaşayacakları tecrübelerle sınır çekmektedir, öğrencilerin gelişimlerine sekte vurmaktadır. Eğitimdeki sorunların önemli bir sebebi işin mutfağında olan öğretmenlere danışılmamasıdır. Bir okul örneğinin mizahi olarak ele alındığı bu film serisindeki temel sorunların günümüzde de büyük oranda devam ettiği ifade edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Rıfat Ilgaz, Hababam Sınıfı, Film Serisi, Eğitsel İnceleme.

Analysis of “Hababam Class” Movie Series in the Framework of Education

Abstract

The “Hababam Class” series is a Turkish comedy film and book series based on the novel of the same name by Rıfat Ilgaz. Consisting of a total of 9 films in 2 series, the film tells the humorous and entertaining adventures of the students at Private Çamlıca High School, a high school in Ankara. Hababam Class is a class that struggles to maintain order and struggles with disciplinary problems. The students in the class usually come from families with financial difficulties and have unusual personalities. These students try to

have fun together in class, make plans and try to break the mediocrity. The aim of the research is to evaluate the Hababam Class movie series from an educational point of view. The research is a survey model and data were collected by document analysis technique, one of the qualitative research methods. "Hababam Class" movie series and related researches were used as documents. The data were analyzed by watching the film series and subjecting the related researches to content analysis. According to the results of the research; it is understood that the teacher style that adopts strict disciplinary rules, does not understand the students, cannot get down to the level of the students, and the rote learning, exam system-based education approach that categorizes students cannot be abandoned today. Parents try to do their best for their children. If finances allow, many parents want to send their children to a private school for a more qualified education. However, what is often overlooked is that private schools are businesses and continue to exist.

Keywords: Rıfat Ilgaz, Hababam Class, Film Series, Educational Review.

1. GİRİŞ

"Hababam Sınıfı" serisi, belli bir kuşak üzerinde önemli bir etkiye sahiptir, özellikle toplumun eğitsel anlayışı üzerinde etkili olmuştur. Bu araştırma ile Hababam Sınıfı film serisinin eğitsel değerlendirmesi yapılarak, filmde belirlenen sorun alanlarındaki problemlerin günümüzde de devam edip etmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. "Hababam Sınıfı" Türk edebiyatının önemli yazılı eserlerinden biri olmakla birlikte özellikle Türk eğitim sisteminin eleştirisini yapmasıyla tanınır. Film ve kitapta, İstanbul'daki bir lisede okuyan öğrencilerin eğitim hayatları anlatılırken, Türk eğitim sisteminin eksiklikleri, öğrencilerin sorunları ve öğretmenlerin tutumu eleştirilir. Bu çalışmada 1974 ve sonraki yıllarda çekilmiş olan bu filmlerin ortaya koyduğu, eğitim anlayışındaki çarpıklıkların günümüzde de devam edip etmediği irdelenecektir.

1.1. Sinema

Sinema, hareketli görüntülerin kaydedilmesi, işlenmesi ve izleyicilere sunulması yoluyla hikâye anlatma sanatı ve endüstrisidir. Sinema, görsel ve işitsel unsurları bir araya getirerek, insanlara duygu, düşünce ve deneyimlerini aktarma imkanı sunar. Bu sanat formu, filmler olarak adlandırılan yapıtların üretildiği ve gösterildiği bir alanı ifade eder. Sinemanın temel unsurları, kamera kullanımı, montaj, ses, ışık ve oyunculuktur. Bir film yapımı sürecinde, senaryo yazımı, yönetmenlik, oyuncu seçimi, sahne çekimi, kurgu, ses düzenleme, müzik, renk düzeltme ve görsel efektler gibi bir dizi aşama bulunur. Bu aşamalar, film yapımcılarına, bir hikâyeyi anlatma ve izleyiciye aktarma yeteneği sağlar. Sinema, kültür, eğlence ve iletişim açısından büyük bir etkiye sahiptir. Filmler, farklı kültürleri tanımamıza, farklı düşünce deneyimlerini paylaşmamıza, duygusal tepkiler uyandırmamıza ve toplumsal konuları ele almamıza yardımcı olur. Aynı zamanda sanatsal bir ifade biçimi olarak da değerlendirilir ve birçok farklı türde film üretilir. Drama, komedi, aksiyon, gerilim, bilim kurgu, belgesel örnek olarak gösterilebilir.

1.2. Sinemanın Toplum Üzerindeki Etkisi

Sinemanın toplum üzerindeki etkisi oldukça geniş kapsamlı ve derinlemesine bir konudur. Sinema, uzun bir tarihe sahip olan ve insanların hayatının bir parçası haline gelmiş bir sanat formudur. Sinema, izleyicilere eğlence ve kaçış sunar. İnsanlar, günlük yaşamın stresinden uzaklaşmak ve farklı dünyalara adım atmak için sinemaya yönelirler. Film izlemek, insanları farklı duygusal deneyimlere sokar ve hayal güçlerini genişletir. Bu şekilde sinema, insanların rahatlatma, eğlenme ve keyif alma ihtiyaçlarını karşılar. Sinema, kültürel mirası gelecek nesillere aktarma ve koruma açısından büyük öneme sahiptir. Filmler, bir toplumun tarihini, değerlerini, geleneklerini ve yaşam tarzını yansıtabilir. Bu nedenle sinema, kültürel kimliğin korunmasında ve gelecek kuşaklara aktarılmasında kritik bir rol oynar.

Sinema, toplumsal konuları ele alarak insanların farkındalık kazanmasına ve düşünmelerine yol açar. Filmler, sosyal adaletsizlikler, ayrımcılık, savaş, yoksulluk gibi konuları işleyerek insanların gözlerini açabilir ve duyarlılık oluşturabilir. Bu sayede izleyiciler, toplumsal sorunları daha derinden anlamaya ve çözüm bulmaya yönelik adımlar atmaya teşvik edilebilir. Sinema, toplumun değerlerini şekillendirmede etkili bir araçtır. Filmler, izleyicilere çeşitli karakterler ve hikayeler aracılığıyla değerleri sorgulama ve anlama fırsatı sunar. İyi ile kötü arasındaki çatışmalar, ahlaki ikilemler ve etik sorunlar, insanların kendi değer sistemlerini gözden geçirmelerine ve yeniden şekillendirmelerine yardımcı olabilir.

Sinema, insanların başka insanların yaşam deneyimlerini anlamalarını ve empati kurmalarını sağlar. Film karakterleri ve hikayeleri, izleyicilerin farklı perspektiflerden bakmasını, başkalarının duygularını deneyimlemesini ve insanlık bağının güçlenmesini sağlar. Bu, toplumsal birlik ve dayanışma duygusunun gelişmesine katkıda bulunabilir. Sinema, sanatsal ve teknik yeniliklerin ortaya çıkmasına olanak sağlar. Sinema endüstrisi, yeni teknolojilerin kullanımıyla görsel efektler, ses tasarımı, kurgu teknikleri gibi alanlarda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Bu da diğer sanat dallarına ve teknolojiye ilham verirken, toplumsal ve ekonomik bir dönüşüm yaratır. Sinemanın toplum üzerindeki etkileri oldukça karmaşık ve çok yönlüdür. Filmlerin insanlar üzerinde duygusal, kültürel, düşünsel ve davranışsal düzeyde derin etkileri olabilir. İzleyiciler, film karakterleri ve hikayeleriyle bağ kurar, kendi düşüncelerini sorgular ve film deneyimlerini kendi yaşamlarına yansıtabilirler. Bu nedenle sinemanın toplum üzerindeki etkileri, insanların kimliklerini şekillendirmede ve dünyayı anlama sürecinde önemli bir rol oynar.

1.3. Hababam Sınıfı Film Serisi

Türkiye'de "Hababam Sınıfı" film serisi, hemen hemen herkesin defalarca izlediği ve büyük bir etkiye sahip olan bir film serisidir. Bu filmler, genel olarak komedi ve eğlence amaçlı izlense de aslında Türkiye'nin o dönemdeki eğitim sistemine eleştiriler getirerek yergi yapmayı amaçlamıştır. "Hababam Sınıfı" filmleri, 1970'lerde Türkiye'deki eğitim sisteminin sıkıntılarını ve sorunlarını mizahi bir şekilde ele alır. Filmdeki karakterler, eğitim kurumlarındaki disiplin eksikliği, öğrenci-öğretmen ilişkileri, sınav baskısı gibi konularda çeşitli sorunlarla karşılaşır. Filmler, bu sorunları abartılı bir şekilde göstererek, izleyiciye güldürüp eğlendirirken aynı zamanda da eğitim sistemini eleştiren bir mesaj iletmeyi hedefler.

"Hababam Sınıfı" filmleri, dönemin Türkiye'sinde büyük bir popülerlik kazanmış ve hala günümüzde de sevilerek izlenen klasikler arasında yer almaktadır. Filmler, izleyicilerin eğitim sistemiyle ilgili sorunları görmelerine ve sorgulamalarına yardımcı olmuştur. Aynı zamanda filmler, mizahi bir dille toplumun geniş kesimlerine ulaşarak eğitim sistemine dair farkındalık yaratmıştır. Bu tür mizahi yaklaşımlar, toplumdaki bazı sorunları eleştirmek ve dikkat çekmek için sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. "Hababam Sınıfı" filmleri de bu anlamda Türkiye'deki eğitim sistemine dair eleştirileri taşıyan önemli bir örnektir ve izleyiciler üzerinde etkisi büyük olmuştur. Toplumun sesi, gözü ve kulağı olan medyanın temel işlevleri bulunmaktadır. Bunlar eğitmek, eğlendirmek, bilgilendirmek, kamuoyu oluşturmak ve farkındalık yaratmak gibi temel işlevlerdir. İzlediğimiz her film temelde bu işlevlerden en az birini yerine getirmektedir. Sinema kültürel bağlamda, yaşamdan ve yaşanmışlıklardan etkilendiği, bunun yanında senaristin hayal dünyası, oyuncu performansı, sahne ortamı ile harmanlayarak yeni bir kültür yaratmaktadır. Yani gerçek ile sanal birleştirilerek farklı, melez bir kültür yaratarak, sosyal hayatta bireyin yaşayış ve davranış anlamında etkileyerek kendi film kültürünü yaratmıştır. Her film ya var olan kültürü işleyerek ya da kültürleri harmanlayarak, yeni bir kültür yaratmaktadır. Yani her film, kültürün kendisidir (Yüceer, 2018).

Türk Edebiyatı'na şiir, hikaye, roman, tiyatro, hatıra vb. eserler bırakan yazar Rıfat Ilgaz'ın (1911-1993) toplumumuzda en çok iz bırakan eseri Hababam Sınıfı'dır. Hababam Sınıfı'nı Stepne (yedek lastik) adıyla ilk kez 25 Temmuz 1956 yılında İlhan Selçuk'un sahibi olduğu Dolmuş adlı mizah dergisinde yayımlanmaya başlamıştır. Hababam Sınıfı kısa hikâyeden, romana, müzikale, tiyatro oyununa ve filme dönüşmüş değerli bir yapıttır. Filmin samimi, neşeli, sürükleyici, öğretici, anlamlı, benzersiz, eleştirisel, düşündürücü ve kadro kalitesinin iyi olması izleyiciyi ekrana çeken önemli unsurlar olarak görülmektedir (Mustafa Öztunç, 2019).

Film iki seriden oluşmakla birlikte seride dokuz film mevcuttur. Filmlerin yönetmenliğini Ertem Eğilmez, Kartal Tibet, Ferdi Eğilmez üstlenmiştir. Filmin ikinci serisi 2000 yılı sonrasında çekilmiştir. Ancak ilk seri kadar beklenen izlenme oranına ulaşamamıştır. Filmin ikinci serisindeki karakter değişiklikleri filmdeki mizahi duyguyu arttırmıştır. Bunun yanında ilk seride eğitim sistemine yapılan eleştiri filmin ikinci serisinde yerini azalmaya bırakmıştır. Film, sansür engeli nedeni ile ikinci seride Rıfat Ilgaz'ın üslubundan uzaklaşsa da hem eğlendiren hem öğreten uzun ömürlü bir eser niteliğindedir (Baturay Kanat, 2015).

1.1.1. Hababam Sınıfı Film Serisine Ait Filmler ve Yılları

Hababam Sınıfı Filmi İlk Serisi (1975-1981)

- ✓ Hababam Sınıfı 1974 (Ertem Eğilmez)
- ✓ Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı 1975 (Ertem Eğilmez)
- ✓ Hababam Sınıfı Uyanıyor 1976 (Ertem Eğilmez)
- ✓ Hababam Sınıfı Tatilde 1977 (Ertem Eğilmez)
- ✓ Hababam Sınıfı Dokuz Doğuruyor 1978 (Kartal Tibet)
- ✓ Hababam Sınıfı Güle Güle 1981 (Ertem Eğilmez)

Hababam Sınıfı Filmi İkinci Serisi (2004-2005)

- ✓ Hababam Sınıfı Merhaba 2004 (Kartal Tibet)
- ✓ Hababam Sınıfı Askerde 2005 (Ferdî Eğilmez)
- ✓ Hababam Sınıfı Üç Buçuk 2006 (Ferdî Eğilmez) (Online 1)

1.1.2. Günümüzden Hababam Sınıfına Bakış

'Kaos' Hababam sınıfını niteleyen kelime olabilir. Bu kaos görüntüsü günümüz eğitim sisteminde halen yaşanıyor mu sorusunun cevabı filmler izlendikçe bizlere 'evet halen yaşanıyor' cevabını verebilmektedir.

Hababam Sınıfındaki öğretmenlerin, o dönemdeki Türk eğitim sisteminin bazı özelliklerini yansıttığı düşünülebilir. Filmlerde yer alan öğretmen karakterleri, genellikle otoriter ve sert bir tutum sergilerler. Öğrencileri disipline etmek için cezalandırma yöntemlerini sıkça kullanırlar ve öğrencilerle aralarında mesafe bulunur. Eğitim sisteminin öğretmen merkezli olduğu dönemlerde, öğretmenlerin bu tür tutumları oldukça yaygındı. Günümüzde eğitim anlayışı daha çok öğrenci merkezli bir yaklaşıma doğru evrilmiş, öğrencilerin bireysel farklılıkları gözetilerek, onların ihtiyaçlarına uygun öğrenme ortamları oluşturulmaya çalışılsa da halen eski alışkanlıkları terk edememiş eğitimcilerin var olduğunu da görmekteyiz.

Hababam Sınıfı'nda, okulda öğrenilen bilgilerin hayatın gerçeklerinden kopuk olduğu ve öğrencilerin gerçek hayatta işe yarayacak bilgiler öğrendikleri eleştirisi yapılmaktadır. Eğitim sistemi sadece sınavlara odaklanmıştır ve öğrencilerin yaratıcılıklarını ve potansiyellerini keşfetmelerine izin vermemektedir. Bugün bile öğrenciler 'bu öğrendiğim ne işime yarayacak ki?' sorusunu soruyorsa, gerçek hayattan kopuk, eğitim konusunda öğrencileri motive edemeyen bir müfredata sahip olduğumuzu bizlere göstermektedir. Küçük yaşlardan itibaren öğrenci başarısını sınav sonucunda alınan puanlara göre belirlediğimiz bu anlayışın yıllardan beri değişmediği anlaşılıyor.

Hababam Sınıfı'nın eğitim anlayışı, öğrencilerin hayatın gerçekleriyle yüzleşmelerini ve pratik beceriler kazanmalarını teşvik etmektedir. Öğrenciler arasındaki dayanışma ve yardımlaşma da önemli bir rol oynamaktadır. Öğrenciler, hayatın zorluklarıyla başa çıkmak için birlikte çalışmayı öğrenirler ve bu da onları güçlü ve bağımsız bireyler yapar. Zaman içerisinde arkadaşlık, dostluk yardımlaşma gibi değerlerin törpülediği düşünülürse, bizleri tebessüm ettiren bu filmlerin de sosyal anlamda gerisindeyiz.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile yapılmıştır. Tarama modeli, araştırmacılara genel bir bakış açısı sağlamak ve ilgili konularda daha fazla araştırma yapmak için bir temel oluşturmak amacıyla kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir. Tarama modeli, genellikle sosyal bilimlerde kullanılır. Bu yöntem, geniş bir konu alanını anlamak ve örüntüleri, ilişkileri veya temaları belirlemek için genel bir bakış açısı sağlamayı amaçlar. Tarama modelinde, literatür taraması, doküman analizi veya içerik analizi gibi çeşitli veri toplama teknikleri kullanarak bilgi toplanır. Bu teknikler arasında araştırma makaleleri, kitaplar, gazete veya dergi makaleleri, röportajlar, internet kaynakları, filmler ve diğer belgeler gibi çeşitli kaynaklardan veri toplama bulunabilir. Tarama modeli, araştırmacının belirli bir hipotezi test etmek veya önceden belirlenmiş bir araştırma sorusuna cevap bulmak yerine, genel bir bakış açısı sağlamak amacıyla kullanılır. Araştırmacılar, tarama modeli kullanarak mevcut araştırmaların veya literatürün ne tür bilgiler içerdiğini, hangi konuların öne çıktığını, hangi temaların ortaya çıktığını ve hangi boşlukların olduğunu belirleyebilirler. Tarama modeli, daha kapsamlı bir nitel araştırma projesinin veya daha ileri bir hipotez testinin temelini oluşturabilir. Araştırmacılar, tarama modeli sonuçlarına dayanarak daha fazla veri toplayabilir, analiz yapabilir ve daha spesifik araştırma sorularını yanıtlayabilirler.

2.2. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında doküman analizi yönteminden yararlanılmıştır. Doküman analizi, bir metin belgesi veya doküman üzerinde yapılan sistemli bir inceleme ve değerlendirme sürecidir. Verilerin toplanması için kullanılan yöntemlerden biri olan doküman analizi, çeşitli araştırma alanlarında ve bilgi yönetiminde yaygın olarak kullanılır. Doküman analizi; belirleme, veri toplama, veri kodlama, analiz ve yorumlama adımlardan oluşan bir süreci içerir. Doküman analizi, bilimsel araştırmalarda, pazar araştırmalarında, sosyal medya analizlerinde, hukuki belgelerin incelenmesinde ve daha pek çok alanda veri toplama sürecinin önemli bir bileşenidir. Bu yöntem, büyük miktarda veriyi etkili bir şekilde analiz etmek, örüntüleri ortaya çıkarmak ve anlamlı sonuçlar elde etmek için kullanılan güçlü bir araçtır.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, bir metnin veya belgenin içeriğini inceleyerek anlamak ve anlam çıkarmak için kullanılan bir analiz tekniğidir. Bu yöntem, yazılı veya sözlü metinlerde bulunan dil bilimsel, semantik ve

yapısal özellikleri ortaya çıkarmak ve anlamak için kullanılır. İçerik analizi genellikle sosyal bilimler, pazarlama, medya araştırmaları, içerik pazarlama ve reklamcılık gibi alanlarda kullanılır. Bu analiz tekniği, büyük veri setlerindeki bilgileri özetlemek, kalıpları belirlemek, duygusal tepkileri analiz etmek, demografik özellikleri anlamak, tema ve konuları belirlemek gibi birçok amaç için kullanılabilir.

3. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Hababam Sınıfı Türk eğitim sistemindeki çarpıklıkları mizahi bir anlatımla ortaya koymaktadır. Serinin ilk filminin çekildiği 1974 yılından bu yana halen severek izlenmekte olan bu eser aslında izleyicilerin filmde kendilerinden bir şeyler bulabilmesi sayesinde popülerliğini devam ettirebilmiştir. Bu da bize eğitim anlayışımızın çok ta değişmediğini göstermektedir. Katı disiplin kurallarını benimseyen, öğrencileri anlamayan, öğrencilerin seviyesine inemeyen öğretmen tarzının ve ezberci, sınav sistemine dayalı öğrencileri kategorize eden eğitim anlayışının günümüzde de terk edilemediği anlaşılmaktadır. Sadece sınavda karşılımlarına çıkabileceği endişesiyle gereksiz gördükleri bilgilerin içinde boğulup kalan öğrenciler, hayatları boyunca belki de hiçbir işlerine yaramayacak bu bilgileri ezberlemek zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir önemli tema ise sınavın bir ceza aracı olarak kullanılmasıdır. Öğretmenin sınıfa girmesi ve öğrencilerin sınıf kurallarına uymadıklarını görünce öğrencileri cezalandırmak için sınav yapmaya karar vermesi dikkat çekici bir durumdur. Bu durum izleyicilerde sınıf düzenini sağlamak için ceza olarak sınavların kullanılmasının doğal bir şey olduğu algısını oluşturabilir (Doğan, 2017). Yine farklı bir bakış açısı ile filmlerin çekildiği dönemlerdeki eğitim uygulamalarının bir yansıması olduğu da düşünülebilir. Şu an okullarımızda uygulanan müfredatın da öğrencilerin ilgisini çekmemesinin belki de en büyük nedeni budur. Öğrenciler ‘Bu bilgi benim ne işime yarayacak ki’ sorusunu halen soruyorsa, veliler halen ‘çocuğum bir türlü çalışmıyor, dersleri sevmiyor’ diye yakınıyorsa okullarda işlenen müfredatın hayattan kopuk olduğunu bizlere göstermektedir.

Veliler çocukları için ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışırlar. Maddi imkanların elvermesi durumunda birçok veli çocuğunu daha nitelikli eğitim alabilmesi için özel okula göndermek ister. Fakat gözden kaçırılan durum özel okulların bir işletme olduğu ve sonuçta da kar amacı güttüğüdür. Özel okullar için daha çok öğrenci kaydedebilmenin yolu eğitim ücretlerini düşürmekten, eğitim ücretleri düşük olan özel okulların kar edebilmesinin yolu da maalesef kaliteyi düşürmekten geçmektedir. Bu durumda da özel okullarda eğitim gören öğrencilere ‘özel’ oldukları hissettirilirken beklenenden daha düşük kalitede eğitim verilmektedir. Öğrenciyi müşteri gibi gören bazı özel okullar parası olanı, bazen de yanıltıcı reklamlarla kendilerine çekmeye çalışmaktadırlar. Bunun önüne geçilebilmesinin yolu ise devlet okullarının kalitesini artırmaktan ve özel okulların kalite standartlarının oluşturulup denetimlerinin şeffaf bir şekilde yapılmasından geçmektedir.

Filmde üzerinde durulan bir diğer nokta ise öğrencilere faydası dokunmayacak, çeşitli sağlık problemleri olduğu halde geçinebilmek için çalışmak zorunda olan yaşlı öğretmenlerin varlığıdır. Öğretmenlik birçok mesleğe göre efor isteyen, aktif olmayı gerektiren bir meslektir. Zamanla enerjisi düşen öğretmenlerin maddi kaygılardan dolayı emekliliklerini öteleyerek mecburen öğretmenlik yapmaları, tecrübelerine rağmen öğrencilere katkılarını minimum düzeyde tutmalarına neden olmaktadır. Aynı zamanda sınıf yönetimi noktasında da öğretmenlerin sorun yaşamalarına sebep olan ilerlemiş yaş faktörü beraberinde disiplin sorunlarını da getirmektedir. Yaş ile birlikte çağa ayak uydurmak, teknolojik materyalleri kullanabilmek zorlaşmaktadır, ilerlemiş yaşlarda öğretmenlik yapmanın bir diğer dezavantajı olarak karşımıza çıkan bu durum öğrencilerin ister istemez akranlarının gerisinde bir eğitim almalarıyla sonuçlanmaktadır. Emekli olmayı ya da olmamayı etkileyen en önemli neden maddiyat olmaktadır. Emeklilikte geçim sıkıntısı yaşamayacaklarına emin olan öğretmenler

emekli oldukları taktirde hem kendileri rahat bir nefes alabilecek hem de genç ve dinamik öğretmenlerin istihdam edilmesinin önünü açacaklardır.

İdealist okul yöneticileri, okulun misyon ve vizyonunu belirleyerek, eğitim hedeflerine odaklanırlar. Hababam sınıfı filmlerinde Okul müdürünün becerilerinin tamamının mesleki/teknik yönde olduğu görülmüştür. Kavramsal/düşünsel becerilere sahip olamayan üst düzey yöneticilerin içinde buldukları örgütü ve örgüt çalışanlarını tehlikeye atabileceği düşünüldüğünde serideki okul muavininin uygun yönetsel liderlik becerilerine sahip örnek yönetici rolünde olduğu söylenebilir (Tofur, 2017). Bu hedefler, öğrenci başarısını artırmak, öğrencilerin gelişimini desteklemek ve eğitim kalitesini yükseltmek gibi konular olacağından kurumun amacına ulaşması kolaylaşır. Aynı zamanda idealist okul yöneticileri, öğretmenlere yönelik destekleyici bir ortam oluşturarak öğretmenlerin ihtiyaçlarını anlar, eğitim materyalleri, teknoloji ve profesyonel gelişim imkanları gibi kaynakları imkanlar ölçüsünde sağlar. Öğretmenleri motive ederek, işbirliği ve paylaşımı teşvik eder. İdealist okul yöneticileri, velilerle etkili iletişim kurar ve velileri okulun eğitim sürecine dahil eder. Velilerin endişelerini dinler, soruları yanıtlar ve okul-veli işbirliğini teşvik eder. Bu sayede öğrencilerin eğitime destek veren bir aile-okul ortaklığı oluşturulur. Okulun fiziksel düzenlemeleri, kaynakların kullanımı, disiplin politikaları ve sosyal etkinlikler gibi konularda iyileştirmeler yaparak daha yaşanabilir ortamlar yaratma konusunda inisiyatif alır. Yani kurumun amacını belirleyen ve bu amaca ulaşmak için nasıl bir yol izleneceğini tayin eden okul yöneticileridir. Yöneticinin idealist olması, kurumun kısa sürede daha az engele takılarak hedefe ulaşmasını sağlar.

Velilerin maddi imkanları, öğrencilerin eğitimi ve başarısı üzerinde etkili olabilmektedir. Maddi imkanlar öğrenciler için kitaplar, bilgisayarlar, internet bağlantısı, özel dersler gibi kaynaklara erişimi sağlayarak ya da çocukların daha iyi okullara gönderilmesi konusunda muhakkak etkilidir. Devlet okullarına nazaran daha iyi kaynaklara, donanımlı öğretmenlere ve çeşitli öğrenme fırsatlarına sahip olan özel okullara gönderilen öğrencilerin eğitim başarısının artması kuvvetle muhtemeldir. Bunun yanında maddi olanakları iyi olan aileler, çocuklarını özel derslere veya kurslara kaydettirme konusunda da daha rahattırlar. Aynı zamanda çocuklarının müzik, spor, sanat gibi ekstra etkinliklere katılmasını da destekleyerek öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine ve kendilerini ifade etmelerine yardımcı olabilirler. Bu sayede, öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak sağlayabilirler. Fakat eğitimde para her zaman iyi bir sonucu ortaya koymayabilir. Maddi imkanlar sayesinde her türlü fırsatın sunulması beklentilerin artmasına sonuçta da öğrenciler üzerinde baskı ve kaygıya sebep olabilmektedir. Öğrencilerin başarısını etkileyen birçok faktör vardır ve sadece maddi imkanlar bu başarıyı garantilemez. Kimi zaman maddi imkanlarla şımartılan öğrenciler gelecek kaygısı yaşamadıkları için kendilerine sunulan fırsatların farkında olamamaktadırlar. Birçok defa üniversiteye giriş sınavlarında Türkiye birincisi olan öğrencilerin kırsal kesimde maddi zorluklarla yaşayan, devlet okullarından mezun olmuş kişiler olduğuna şahit olmuşuzdur. Bu da demek oluyor ki eğitimde para çok şeydir fakat her şey değildir.

Amacı olmayan öğrencilerin kendisine ve çevresine olumsuz etkileri olabilmektedir. Hedefi olmayan öğrenciler genellikle ders çalışma, ödevlerini tamamlama ve başarı için gerekli çabayı göstermede motivasyon eksikliği yaşamakta bu da akademik performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. Aynı zamanda bu öğrencilerin dikkatleri de dağınık olmakta, yeteneklerine ve potansiyellerine güvenmekte zorluk çekmektedirler. Başarısızlık durumu, özgüvenlerini olumsuz etkileyebilmekte, geleceklerini planlamak ve kariyer hedefleri belirlemek konusunda zorluklar yaşamalarına, kaygılarının artmasına ve istikrarsızlık duygusunun oluşmasına kapı aralayabilmektedir. Bu kadar olumsuz durum, amacı olmayan, hedefe odaklanamayan öğrencilerde disiplin ile ilgili sorunların da baş göstermesine neden

olur. Amacı olmayan bir öğrencinin bu olumsuz etkilerle baş edebilmesi için destek ve rehberlik önemlidir. Öğrenciye hedeflerini belirlemesi, motivasyonunu artırması ve başarıya yönelik adımlar atması konusunda yardımcı olacak bir yetişkin veya danışmanın rehberliği faydalı olabilir.

Okulların, öğrencilerin sosyal ve sportif faaliyetlerini destekleyecek bir ortam oluşturulabilecek şekilde dizayn edilmemesi öğrencilerin yaşayacakları tecrübelerle sınır çekmektedir, öğrencilerin gelişimlerine sekte vurmaktadır. Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğini yapmaya mecbur olanlardan değil de yeni nesillere bir şeyler katma derdinde olan teknolojik gelişmelere ayak uydurabilen motivasyonu yüksek kişilerden seçilmesi hem olumlu bir okul ikliminin oluşmasını sağlar hem de akademik başarıların önünü açar. Eğitimin temel amacı öğrenciyi hayata hazırlamak, ilerde hem kendisine hem de çevresine faydalı bireyler yetiştirmektir. Eğitimin amaçlarına ulaşabilmek için okullarda uygulanan müfredatın hayattan kopuk olmaması gerekmektedir. Hayatla örtüşen müfredat uygulamaları hem öğrencileri motive eder hem de ulaşılmak istenen hedeflere daha kolay ulaşılmasını sağlar. Ulaşılabilir somut hedefler, başarıma duygusuyla birlikte özgüvenin artmasına ve istenmeyen olumsuz davranışların en aza indirilmesine iyi bir zemin hazırlar. Hababam sınıfını izlerken aslında ağlanacak halimize gülmekteyiz.

Eğitimdeki sorunların temel sebebi işin mutfağında olan öğretmenlere danışılmamasıdır. Okul binalarının hangi bölümlerden oluşacağına sınıfların büyüklüklerine öğretmenler değil mühendisler karar vermekte. Neredeyse her yıl değişen müfredatla ilgili öğretmenlere fikirleri sorulmamakta, disiplin problemlerinin çözümü konusunda hiç kimse sorumluluk almamaktadır. İlkokuldaki bir öğrencinin sınıf tekrarına dahi öğretmen karar verememekte, okulları çekip çeviren öğretmenleri hedefe yönlendirme konusunda birinci derecede sorumlu olan okul yöneticilerine tüm sorumluluk yüklenirken neredeyse hiçbir yetki verilmemektedir. Hepsinden önemlisi de ülkenin eğitim politikalarının eğitim camiasından uzak kişiler tarafından günü kurtarma endişesiyle belirlenmesidir.

Ne zaman ki eğitimdeki sorunlar işin ehli kişiler tarafından masaya yatırılıp çözülmeye başlanırsa işte o zaman Hababam sınıfı sadece mizah amaçlı bir film serisi olarak sinema tarihindeki yerini alır. Aksi takdirde bu filmleri her izlediğimizde ‘o yıllardan bu yana çok ta bir şey değişmemiş’ demeye devam edeceğimiz ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

- Baturay Kanat, M. (2015). Biçemin Kılık Değiştirmesine Yolculuk: Hababam Sınıfı'nın Göstergeler Arası Yolculuğu. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 13, 52-58.
- Doğan, C. D. (2017). “Hababam Sınıfı” Filmlerinde Yer Alan Ölçme Ve Değerlendirmeye İlişkin Alt Metinlerin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 154-167.
- Kaçmaz, M. Y. (2020). Hababam sınıfı filmlerinin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. Sivas.
- Kanat (2015). Biçemin Kılık Değiştirmesine Yolculuk: Hababam Sınıfı'nın Göstergeler Arası Yolculuğu.

Online 1: https://tr.wikipedia.org/wiki/Hababam_S%C4%B1n%C4%B1f%C4%B1
10.10.2023 tarihinde ulaşılmıştır.

Öztunç, M. (2019). Hababam Sınıfı Filmine Yönelik İzleyici Algısı. (İletişim Çalışmaları kitabı içerisinde). The Online Journal of Communication and Media. Sakarya Üniversitesi

Tofur, S. (2017) Hababam Sınıfı' Filmi İlk Serisinin Katz'ın Yönetmel Üç Beceri Yaklaşımına Göre İncelenmesi. International Journal of Social Science. 56 (s. 53-66).

Yüceer Y. E. (2018). Sinema Ve Toplumsal Etkileşim Bağlamında Erving Goffman Ve Dramaturji. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli.